



LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Samhällsbyggnadsenheten
Jens Rasmussen
arkitekt
010-2245187

jens.rasmussen@lansstyrelsen.se

Granskningsyttrande
2014-05-15

Diarienummer
401-6906-2014

Sida
1(7)

Götene kommun
Kommunstyrelsen FU
533 80 GÖTENE

Fördjupning av kommunens översiktsplan för Kinnekulle 2030 och tematisk fördjupning för LIS-områden inom hela kommunen, Götene kommun, Västra Götalands län

Utställningshandlingar daterade december 2013

Detta granskningsyttrande lämnas med stöd av 3 kap 16 § plan- och bygglagen (PBL). Yttrandet är en del av översiktsplanen och skall därför fogas till planen då den antagits.

Sammanfattning

Förslaget ger en god överblick av förutsättningarna och möjlig utveckling för besöksnäringen och landsbygdsboendet på Kinnekulle. Det redovisar även områdets potential i ett regionalt perspektiv med koppling till den regionala planeringen.

Planförslaget innehåller många bra förslag på åtgärder som kan förstärka turismen och besöksnäringen. Vidare föreslås ett stort antal mindre områden för bostäder som förtätningar av befintliga bebyggelseområden och en del nya områden.

Länstyrelsen lämnar under rubriken Föreslagen markanvändning, 6. Delområde detaljerade synpunkter på åtgärder som behöver utgå eller justeras för att berörda riksintressen ska kunna tillgodoses.

Beträffande delen som är en tematisk fördjupning för landsbygdsområden i strandnära läge (LIS) anser Länstyrelsen som anges nedan att några planförslag behöver utgå eller justeras.

Gällande miljö kvalitetsnormer enligt 5 kap MB har iakttagits och Länstyrelsen bedömer att de inte kommer att överträdas till följd av planen.

Länstyrelsen bedömer att frågor som berör mark- och vattenområden och som angår angränsande kommuner kan samordnas på ett lämpligt sätt.

Bebyggelse enligt planen bedöms inte bli olämplig med hänsyn till boendes och övrigas hälsa eller till behovet av skydd mot olyckshändelser.

Det är angeläget att de fortsatta planeringsinsatser som föreslås, verkligen påbörjas, så att riksdagens intentioner med plan- och bygglagen och miljöbalken samt de av riksdagen beslutade miljömålen kan uppnås.

RIKSINTRESSEN

Planförslaget berör riksintresse för geografiska bestämmelser, riksintresse för naturvård, Natura-2000 områden, kulturmiljövård, friluftsliv, kommunikationer och fiske. Natura-2000 områden. I planen redovisas en mängd förslag till åtgärder. Länsstyrelsen anser att några av dessa kan komma att påverka främst riksintressena för natur- kulturmiljövård samt Natura 2000 negativt. Det gäller delområde 6.5 *Medelplana, Hjelmsäter, Trolmen*, åtgärd 3 vid Hökastan samt 6.6 *Römossen, Råbäck, Hällekis* Åtgärd 2. Övernattningsstugorna vid Sågersta kvarn

Riksintressena redovisas korrekt.

Länsstyrelsen bedömer i övrigt att riksintressena kan tillgodoses med föreslagna rekommendationer och villkor för genomförandet.

MELLANKOMMUNALA FRÅGOR

Länsstyrelsen bedömer att de mellankommunala frågor som berörs kan ges en god samordning med andra kommuner. Kinnekullebanan och turismutvecklingen är de främsta frågorna som påverkar angränsande kommuner.

LIS-OMRÅDEN

Planen gäller även som tematisk fördjupning för områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen för hela kommunen.

Länsstyrelsen anser att avgränsningen områdena: Brännebacken-Sjöskogen och Blomberg samt Råbäcks hamn och Sågersta ska justeras. Se vidare under varje delområde nedan.

Länsstyrelsen anser inte att Brännebacken-Sjöskogen bör pekas ut som LIS-område utan stället ingå i utbyggnadsområdet Nordskog som avslutning på den norra utbyggnaden av Källby. Det är här fråga om ren tätortsutveckling av Källby och kopplingen till landsbygdsutvecklingsfrågor är därmed svag. Här finns goda möjligheter att hantera strandskyddet i likhet med de tidigare utbyggnadsområdena.

MILJÖKVALITETSNORMER

Miljökvalitetsnormerna har redovisats översiktligt på ett bra sätt.

Länsstyrelsen bedömer att ett genomförande av planen i sig inte kommer att medföra att gällande miljökvalitetsnormer överträds.

HÄLSA OCH SÄKERHET

Planen bedöms inte medföra några sådana problem avseende människors hälsa eller säkerhet, att de i ett senare planeringsskede skulle ge Länsstyrelsen anledning att ingripa enligt 11 kap PBL.

Länsstyrelsen förutsätter dock att de i analysen föreslagna åtgärder beaktas i efterföljande planering.

ALLMÄNT

De synpunkter och krav som Länsstyrelsen tidigare framfört i ett samrådsyttrande daterat den 10 juli 2013 har delvis beaktats respektive tillgodosetts.

Andra statliga sektorsmyndigheter, som i samrådsskedet framfört synpunkter, har efter bearbetning av planförslaget beretts tillfälle till förnyade ställningstaganden. Nu inkomna yttranden från sådana myndigheter överlämnas till kommunen tillsammans med detta granskningsyttrande för kännedom.

Föreslagen markanvändning

6. Delområden

Nedan kommenteras de områden där länsstyrelsen har särskilda synpunkter eller där Länsstyrelsen anser att det finns risk för påtaglig skada på något riksintresse.

Länsstyrelsen bedömer att det kan komma att krävas arkeologiska utredningar för många av områdena eftersom Kinnekulle det är ett mycket fornlämningstätt område. Kommunen får återkomma till Länsstyrelsen i kommande detaljplane- och bygglovskede.

Genomgående kan många förslag på enstaka förtätningar komma i konflikt med biotopskyddade stenmurar och alléträd i bymiljöerna. Det finns vanligtvis inte särskilda skäl att bevilja dispens för att ta bort stenmurar och alléträd för enstaka bostadshus, inte heller om det planläggs. Således kan det i vissa av de föreslagna utbyggnadsområdena bli i svårt att medge någon ny bebyggelse.

Nästan samtliga förslag på åtgärder inom delområden kommer innebära tillstånd för grävning, schaktning etc. i naturvårdsområdet.

6.2 Källby

Länsstyrelsen anser att Brännebacken-Sjöskogen bör ingå i fördjupningen av den kommunomfattande översiktsplanen. Strandskyddet kan då behandlas utifrån behovet av tätortsutveckling på samma sätt som utvidgningen av Norra Källby.

6.3 Blomberg

Åtgärd 7 Länsstyrelsen vill särskilt peka på närheten till kalkbruksområdet och behovet av respekt avstånd.

6.4 Västerplana

Västerplana by har stora kulturhistoriska värden. Länsstyrelsen instämmer i villkoren för förtätning och att detaljplan bör föregå ev. bebyggelse.

6.5 Medelplana, Hjelsäter, Trolmen

Befintlig bebyggelse bör skyddas genom områdesbestämmelser eller detaljplanebestämmelser.

Åtgärd 3. Angående det nordligaste område 3 vid Hökastan anser Länsstyrelsen fortsatt att den utskjutande nordliga delen måste utgå, här är risken stor för påtaglig skada Natura 2000 området.

6.6 Römossen, Råbäck, Hällekis

Inom området finns stora kulturhistoriska värden, såsom herrgårdsmiljöerna och Råbäcks hamn. Befintlig bebyggelse bör skyddas genom områdesbestämmelser eller bestämmelser i detaljplan.

Åtgärd 1 nytt besökscenter Länsstyrelsen instämmer i bedömningen att det behövs en tydlig punkt på Kinnekulle där besökare kan få information och ha som utgångspunkt för sin vistelse på berget. Länsstyrelsen anser att fråga ska prövas i detaljplan.

Åtgärd 2. Övernattingsstugorna vid Sågersta kvarn. Länsstyrelsen anser att LIS- området endast ska omfatta delen vid Råbäcks hamn och Stenhuggeriet. Se vidare under punkt 7. LIS-områden. Länsstyrelsen anser vidare att lokaliseringen är olämplig med hänsyn till kulturvärdet. Sambandet mellan Råbäcks hamn och kvarnen är viktig för att kunna läsa den kulturhistoriska användningen av området. Här finns vidare ny upptäckta fornlämningar som ytterligare understryker området kulturhistoriska värden, risk för skada på riksintresset föreligger.

Åtgärd 5. Det gamla stenhuggeriet i Råbäcks hamn är skyddat som byggnadsminne och för området som helhet gäller anmälningsplikt enligt 3 kap kulturminneslagen. Kulturvärdena utgörs av befintliga äldre industribyggnader och bostadsbyggnader samt den stora hamnanläggningen. Till värdena hör också den något norr om liggande Sågersta kvarn som är restaurerad till funktionsdugligt skick. Råbäcks stenhuggeri är ett besöksmål och Sågersta kvarn har potential att vara ett intressant komplement. Råbäcks hamns stora och unika kulturvärden är känsliga för ingrepp. Ett förordningställande av den historiskt viktiga hamnanläggningen är önskvärd från kulturmiljösynpunkt. Åtgärderna bör vara sådana att hamnens historiska konstruktion och utseende bevaras eller förstärks.

6.7 Högkullen med omgivningar

Åtgärd 3 Länsstyrelsen anser att övernattingsstugorna i första hand bör lokaliseras i anslutning till Kinnekullegården.

6.8 Hällekis

Länsstyrelsen har inget att erinra mot föreslagen inriktning och rekommendationer.

6.9 Gössäter

Länsstyrelsen har inget att erinra mot föreslagen inriktning och rekommendationer.

6.10 Österplana, Kestad

Länsstyrelsen har inget att erinra mot föreslagen inriktning och rekommendationer.

6.11 Kinnekleva, Sandtorp

Länsstyrelsen har inget att erinra mot föreslagen inriktning och rekommendationer.

6.12 Husaby

Länsstyrelsen har inget att erinra mot föreslagen inriktning och rekommendationer.

6.13 Södra hedområdet

Länsstyrelsen har inget att erinra mot föreslagen inriktning och rekommendationer.

7. LIS-Områden

Uttekande av LIS-områden ska utgå från hela kommunen och en analys av hela kommunens strandområden. Av rubriken ska det framgå att redovisningen av LIS-områdena gäller för hela kommunen som ett tillägg till den kommunomfattande översiktsplanen.

I Länsstyrelsens riktlinjer för utpekande av LIS anges att LIS normalt inte ska pekas ut inom Natura 2000-område. Tre av de föreslagna områdena är inom Natura 2000. Kommunen behöver tydligt motivera varför avsteg från riktlinjerna görs och varför LIS ska tillkomma på Kinnekulle. Beskrivningarna av de olika LIS-områdena måste bli tydligare. Naturvärden inom områdena ska markeras på kartan och beskrivas, syftet med LIS måste bli tydligare för varje område och det måste mer detaljerat redovisas hur området ska disponeras inom varje område.

Länsstyrelsen anser att LIS på Kinnekulle kan vara lämpligt för utvecklingen av turistverksamhet, men inte för nytt boende.

Beträffande campingplatserna vid Hällekis hamn och Jutaviken vill Länsstyrelsen framhålla vikten av att kommunen som tillsynsmyndighet bevakar att uppställning av husbilar och campingvagnar inte förhindrar en god tillgänglighet till stranden med bra passage möjligheter.

Brännebacken-Sjöskogen och Blomberg

Länsstyrelsen anser inte att delen norra Källby, Nordskogen, ska pekas ut som LIS-område. Brännebacken-Sjöskogen bör istället ingå i tätortsutbyggnaden för Källby och hanteras i detta sammanhang.

Länsstyrelsen anser att en utveckling av Blombergs hamn är positiv. Avgränsningen bör justeras och utgå från den gällande detaljplanen i vattenområdet.

Råbäcks hamn och Sågersta.

Länsstyrelsen anser inte att LIS-område för boende i denna del av Kinnekulle är lämpligt. Stor restriktivitet vid Vätern gäller enligt 7 kap 18 § MB. Boende riskerar alltid att privatisera tillgängligheten till stränderna. Råbäcks hamn har stora kulturvärden och är byggnadsminne med sitt skydd. Ytterligare förtätning av bebyggelsen nedanför kleven ska inte ske med hänsyn till kulturvärdet. Avgränsningen av området ska endast omfatta Råbäcks hamn med Stenhuggeriet. Se vidare delområde 6:6.

Hällekis hamn

Utbyggnad av camping ska hålla ett visst avstånd från i Natura 2000- habitat. Risk för påverkan in i ädellövskogen och strandskogen finns. Den södra stranden ska inte bebyggas. Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet MB och prövar strandskyddsdispenser eftersom det är naturreservat (gl naturvårdsområde).

Länsstyrelsen har inget att erinra mot föreslagen inriktning och rekommendationer.

Årnäs

Länsstyrelsen anser att förändringar bör föregås av detaljplan, där tillgänglighet och skydd av fornlämningar och kulturhistoriskt värdefull bebyggelse kan regleras.

Jutaviken

Länsstyrelsen har inget att erinra mot föreslagen inriktning och rekommendationer.

Planens konsekvenser

Länsstyrelsen instämmer i slutsatserna i den övergripande miljöbedömningen.

Beredning, deltagande

Yttranden över planen har till Länsstyrelsen inkommit från Försvarmakten, Svenska Kraftnät AB och Trafikverket. Kopior av yttrandena överlämnas till kommunen för kännedom.

Detta granskningsyttrande har beslutats av Christer Abrahamsson samhällsbyggnadsdirektör efter föredragning av arkitekt Jens Rasmussen. I den slutliga handläggningen har även funktionschef Karin Slättberg, Åsa Algotsson kulturmiljöenheten, Carina Nyhammer miljöskyddsenheten, Henrik Persson vattenvårdsenheten, Kristina Höök Patriksson naturvårdsenheten och Rebecka Thorwaldsdotter enheten för skydd och säkerhet deltagit. Granskningsyttrandet utgör statens samlade uppfattning om planen vad gäller Länsstyrelsens ingripandegrunder enligt 11 kap PBL i ett senare planeringsskede.

Christer Abrahamsson

Jens Rasmussen

Yttranden för kännedom från:

Försvarmakten, Svenska Kraftnät AB och Trafikverket

Kopia till:

Trafikverket

Västra Götalandsregionen, Göteborg

Lantmäterimyndigheten Lidköping

Svenska kraftnät, Box 526, 162 15 Vällingby

Västtrafik AB, Box 123, 541 23 Skövde

HKV, Stockholm

TeliaSonera, Nät- och produktion, FNI Nationell Nätplanering, 123 86 Farsta

Skara kommun

Mariestads kommun

Lidköpings kommun

Skövde kommun

Säffle kommun

Länsstyrelsen internt:

Naturvårdsenheten Kristina Höök Patriksson

Kulturmiljöenheten: Eva Björkman, Åsa Algotsson

Vattenvårdsenheten, Henrik Persson

Miljöskyddsenheten: Carina Nyhammer

Enheten för skydd och säkerhet: Rebecka Thorwaldsdotter